EUROPOS PARLAMENTAS

2004 *2009*

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

NEGALUTINIS
2005/0124(CNS)

7.2.2006

*

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl pasiūlymo dėl Tarybos reglamento, įsteigiančio Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūrą
(KOM(2005)0280 – C6-0288/2005 – 2005/0124(CNS))

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

Pranešėjas: Kinga Gál

Procedūrų sutartiniai ženklai

*	Konsultavimosi procedūra *balsavusių narių balsų dauguma*
**I	Bendradarbiavimo procedūra (pirmasis svarstymas) *balsavusių narių balsų dauguma*
**II	Bendradarbiavimo procedūra (antrasis svarstymas) *balsavusių narių balsų dauguma pritariama bendrajai pozicijai visų Parlamento narių balsų dauguma atmetama arba taisoma bendroji pozicija*
***	Pritarimo procedūra *visų Parlamento narių balsų dauguma, išskyrus EB sutarties 105, 107, 161 ir 300 straipsniuose bei ES sutarties 7 straipsnyje numatytus atvejus*
***I	Bendro sprendimo procedūra (pirmasis svarstymas) *balsavusių narių balsų dauguma*
***II	Bendro sprendimo procedūra (antrasis svarstymas) *balsavusių narių balsų dauguma pritariama bendrajai pozicijai visų Parlamento narių balsų dauguma atmetama arba taisoma bendroji pozicija*
***III	Bendro sprendimo procedūra (trečiasis svarstymas) *balsavusių narių balsų dauguma pritariama bendram tekstui*

(Procedūra pasirenkama atsižvelgiant į Komisijos pasiūlytą teisinį pagrindą.)

Teisės akto pakeitimai

Parlamento pakeitimų tekstas paryškinamas ***pusjuodžiu kursyvu.*** Paryškinimas *paprastu kursyvu* parodo atitinkamiems skyriams tas teisės akto projekto vietas, kurias siūloma taisyti rengiant galutinį tekstą (pvz., tekste tam tikra kalba paliktas akivaizdžias klaidas ar praleistas vietas). Pasiūlytiems tokio pobūdžio pataisymams reikalingas atitinkamų skyrių sutikimas.

TURINYS

Psl.

EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS.....6

AIŠKINAMOJI DALIS.....24

EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS

dėl pasiūlymo dėl Tarybos reglamento, įsteigiančio Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūrą
(KOM(2005)0280 – C6-0288/2005 – 2005/0124(CNS))

(Konsultavimosi procedūra)

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą Tarybai (KOM(2005)0280)[1],

– atsižvelgdamas į 308 straipsnį, pagal kurį Taryba pasikonsultavo su Parlamentu (C6-0288/2005),

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 51 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pranešimą ir Užsienio reikalų komiteto ir Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto nuomonę (A6-0000/2006),

1. pritaria Komisijos pasiūlymui su pakeitimais;

2. ragina Komisiją atitinkamai pakeisti savo pasiūlymą pagal EB Sutarties 250 straispnio 2 dalį;

3. ragina Tarybą pranešti Parlamentui, jei ji ketina nukrypti nuo teksto, kuriam pritarė Parlamentas;

4. ragina Tarybą, remiantis 1975 m. kovo 4 d. bendru pareiškimu, pradėti derinimo procedūrą, jei ji ketina nukrypti nuo teksto, kuriam pritarė Parlamentas;

5. kviečia Tarybą vėl konsultuotis su Parlamentu, jei ji ketina iš esmės nukrypti nuo Komisijos pateikto pasiūlymo teksto;

6. paveda savo pirmininkui perduoti Parlamento poziciją Tarybai ir Komisijai.

[1] OL C xx, xx, p. xx.

Komisijos siūlomas tekstas	Parlamento pakeitimai
	Pakeitimas 1 2 konstatuojamoji dalis
(2) Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje dar kartą įtvirtinamos teisės, kylančios iš visoms valstybėms narėms bendrų konstitucinių tradicijų ir tarptautinių įsipareigojimų, Europos Sąjungos sutarties, Bendrijos sutarčių, Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos, Bendrijos ir Europos Tarybos priimtų socialinių chartijų ir Europos Bendrijų Teisingumo Teismo ir Europos žmogaus teisių teismo teisminės praktikos.	(2) Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje dar kartą įtvirtinamos teisės, kylančios iš visoms valstybėms narėms bendrų konstitucinių tradicijų ir tarptautinių įsipareigojimų, ***pavyzdžiui, kykančios iš Jungtinių Tautų bendrosios žmogaus teisių deklaracijos,*** Europos Sąjungos sutarties, Bendrijos sutarčių, Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos, Bendrijos ir Europos Tarybos priimtų socialinių chartijų ir Europos Bendrijų Teisingumo Teismo ir Europos žmogaus teisių teismo teisminės praktikos.
	Pakeitimas 2 4 konstatuojamoji dalis
(4) Išsamesnės žinios ir plataus masto informuotumas apie pagrindines teises Sąjungoje padeda užtikrinti visapusišką pagarbą pagrindinėms teisėms. Įsteigus Bendrijos agentūrą, kurios uždaviniai būtų teikti informaciją ir duomenis apie pagrindines teises, būtų lengviau siekti šio tikslo. Be to, žmogaus teisių apsaugai ir skatinimui skirtų veiksmingų institucijų kūrimas yra bendra tarptautinės ir Europos bendrijos vertybė, kaip pažymėta 1997 m. rugsėjo 30 d. Europos Tarybos Ministrų komiteto rekomendacijoje Nr. R (97) 14.	4) Išsamesnės žinios ir plataus masto informuotumas apie pagrindines teises Sąjungoje padeda užtikrinti visapusišką pagarbą pagrindinėms teisėms. Įsteigus Bendrijos agentūrą, kurios uždaviniai būtų teikti informaciją ir duomenis apie pagrindines teises, būtų lengviau siekti šio tikslo. Be to, žmogaus teisių apsaugai ir skatinimui skirtų veiksmingų institucijų kūrimas yra bendra tarptautinės ***bendrijos, kaip primenama ir Jungtinių Tautų generalinės asamblėjos 1993 m. rezoliucijoje Nr. 48/134 dėl nacionalinių žmogaus teisių skatinimo ir apsaugos institucijų,*** ir Europos bendrij***ų*** vertybė, kaip pažymėta 1997 m. rugsėjo 30 d. Europos Tarybos Ministrų komiteto rekomendacijoje Nr. R (97) 14.

Pakeitimas 3
6 bis konstatuojamoji dalis (nauja)

	(6bis) Pagrindinių teisių agentūra galėtų teikti Parlamentui vertingą paramą, ypač jam vykdant įstatymų leidžiamąją veiklą ir svarstant Europos Sąjungos padarytą pažangą, visų pirma jos tolesnį vystymąsi kuriant laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kaip nustatyta jo 2005 m. gegužės 26 d. rezoliucijoje dėl pagrindinių teisių skatinimo ir apsaugos: nacionalinių ir Europos institucijų, įskaitant Pagrindinių teisių agenūrą, vaidmuo.

Pakeitimas 4
8 konstatuojamoji dalis

(8) Steigiant Agentūrą deramas dėmesys bus skiriamas Europos kontrolės agentūrų valdymo sistemai, kurią 2005 m. vasario 25 d. pasiūlė Komisija Tarpinstitucinio susitarimo projekte.	***išbraukta***

Pakeitimas 5
9 konstatuojamoji dalis

(9) Savo darbe Agentūra turėtų remtis pagrindinėmis teisėmis, kaip jos apibrėžtos Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnio 2 dalyje ir ypač kaip nustatyta Pagrindinių teisių chartijoje. Agentūros pavadinimas turėtų atspindėti glaudų ryšį su chartija. Agentūros veiklos teminės sritys turėtų būti išdėstytos daugiametėje programoje, taip apibrėžiant ***Agentūros***, kuri, laikantis bendrųjų institucinių principų, neturėtų nustatyti savo pačios politinės darbotvarkės pagrindinių teisių srityje, ***veiklos ribas***.	(9) Savo darbe Agentūra turėtų remtis pagrindinėmis teisėmis, kaip jos apibrėžtos Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnio 2 dalyje ir ypač kaip nustatyta Pagrindinių teisių chartijoje. Agentūros pavadinimas turėtų atspindėti glaudų ryšį su chartija. Agentūros veiklos teminės sritys turėtų būti išdėstytos daugiametėje programoje, taip apibrėžiant ***konkrečius jos darbo tikslus***, kuri, laikantis bendrųjų institucinių principų, neturėtų nustatyti savo pačios politinės darbotvarkės pagrindinių teisių srityje.

Pakeitimas 6
10 konstatuojamoji dalis

(10) Agentūra turėtų rinkti objektyvią, patikimą ir palyginamą informaciją apie besikeičiančią situaciją pagrindinių teisių srityje, nagrinėti šią informaciją siekiant nustatyti tokių teisių pažeidimo priežastis, padarinius ir poveikį, bei tirti geros tokių klausimų nagrinėjimo praktikos pavyzdžius. Tinklai ***yra*** veiksmingos aktyvaus informacijos rinkimo ir vertinimo priemonės.	(10) Agentūra turėtų rinkti objektyvią, patikimą ir palyginamą informaciją apie besikeičiančią situaciją pagrindinių teisių srityje, ***kurti metodus, skirtus Europos mastu gerinti duomenų palyginamumą, objektyvumą ir patikimumą***, nagrinėti šią informaciją siekiant nustatyti tokių teisių pažeidimo priežastis, padarinius ir poveikį, bei tirti geros tokių klausimų nagrinėjimo praktikos pavyzdžius. ***Nacionalinių institucijų pagrindinių teisių srityje*** tinklai***, taip pat konstitucinių teismų, aukščiausiųjų teismų, NVO ir nepriklausomų ekspertų tinklai gali būti*** veiksmingos aktyvaus informacijos rinkimo ir vertinimo priemonės.

Pakeitimas 7
11 konstatuojamoji dalis

(11) ***Nepažeidžiant*** Sutartyje nustatytų teisėkūros ir teisminių procedūrų, Agentūra turėtų turėti teisę teikti nuomones Sąjungos institucijoms ir valstybėms narėms, joms įgyvendinant Bendrijos teisę, tiek savo iniciatyva, tiek Europos Parlamento, Tarybos ar Komisijos prašymu.	(11) Agentūra turėtų turėti teisę teikti nuomones Sąjungos institucijoms ir valstybėms narėms, joms įgyvendinant Bendrijos teisę, tiek savo iniciatyva, tiek Europos Parlamento, Tarybos ar Komisijos prašymu, ***nesukurdama tuo pareigų pagal*** Sutartyje nustatytas teisėkūros ir teismines procedūras.

Pakeitimas 8
12 konstatuojamoji dalis

(12) Taryba turėtų turėti galimybę kreiptis į Agentūrą techninės kompetencijos klausimais pagal Europos Sąjungos sutarties 7 straipsnį ***pradėtos*** procedūros atveju.	(12) Taryba ***ir Europos Parlamentas*** turėtų turėti galimybę kreiptis į Agentūrą techninės kompetencijos klausimais procedūros pagal Europos Sąjungos sutarties 7 straipsnį atveju.

Pakeitimas 9
13 konstatuojamoji dalis

(13) Agentūra turėtų pateikti metinę ataskaitą apie pagrindinių teisių situaciją Sąjungoje ir apie tai, kaip, įgyvendinant Sąjungos teisę, pagrindines teises gerbia ES institucijos, įstaigos ir agentūros bei valstybės narės. Be to, Agentūra turėtų parengti temines ataskaitas Sąjungos politikos krypčių atžvilgiu aktualiomis temomis.	(13) Agentūra ***Europos Parlamentui, Tarybai ir Komisijai*** turėtų pateikti metinę ataskaitą apie pagrindinių teisių situaciją Sąjungoje ir apie tai, kaip, įgyvendinant Sąjungos teisę, pagrindines teises gerbia ES institucijos, įstaigos ir agentūros bei valstybės narės. Be to, Agentūra turėtų parengti temines ataskaitas Sąjungos politikos krypčių atžvilgiu aktualiomis temomis.

Pakeitimas 10
15 konstatuojamoji dalis

(15) Dirbdama Agentūra turėtų palaikyti kaip galima glaudesnius ryšius su visomis susijusiomis Bendrijos programomis, įstaigomis ir agentūromis bei Sąjungos institucijomis, kad išvengtų veiklos dubliavimosi, ypač ***būsimo*** Europos lyčių lygybės instituto atžvilgiu.	(15) Dirbdama Agentūra turėtų palaikyti kaip galima glaudesnius ryšius su visomis susijusiomis Bendrijos programomis, įstaigomis ir agentūromis bei Sąjungos institucijomis, kad išvengtų veiklos dubliavimosi, ypač Europos lyčių lygybės instituto atžvilgiu.

Pakeitimas 11
16 konstatuojamoji dalis

(16) Agentūra turėtų glaudžiai bendradarbiauti su Europos Taryba. Toks bendradarbiavimas turėtų ***garantuoti***, kad ***bus išvengta*** bet kokio Agentūros ir Europos Tarybos veiklos ***dubliavimosi***, ypač plėtojant sąveiką užtikrinančius mechanizmus, pavyzdžiui, dvišalio bendradarbiavimo susitarimo sudarymas ir Europos Tarybos paskirto nepriklausomo asmens dalyvavimas Agentūros valdymo struktūrose tinkamai apibrėžtomis balsavimo teisėmis, kaip yra dabartinio Europos rasizmo ir ksenofobijos kontrolės centro atveju.	(16) Agentūra turėtų glaudžiai bendradarbiauti su Europos Taryba. Toks bendradarbiavimas turėtų ***sudaryti sąlygas sąveikai, kartu išvengiant*** bet kokio Agentūros ir Europos Tarybos veiklos ***dubliavimosi***, ypač plėtojant sąveiką užtikrinančius mechanizmus, pavyzdžiui, dvišalio bendradarbiavimo susitarimo sudarymas ir Europos Tarybos paskirto nepriklausomo asmens dalyvavimas Agentūros valdymo struktūrose tinkamai apibrėžtomis balsavimo teisėmis, kaip yra dabartinio Europos rasizmo ir ksenofobijos kontrolės centro atveju.

Pakeitimas 12
17 konstatuoajmoji dalis

(17) Atsižvelgiant į ypatingas Agentūros funkcijas, kiekviena valstybė narė į ***Valdančiąją*** tarybą turėtų paskirti po vieną nepriklausomą ekspertą. Tarybos sudėtis turėtų užtikrinti Agentūros nepriklausomybę tiek nuo Bendrijos institucijų, tiek nuo valstybių narių vyriausybių, ***ir sutelkti*** kaip galima platesnę kompetenciją pagrindinių teisių srityje.	(17) Atsižvelgiant į ypatingas Agentūros funkcijas, kiekviena valstybė narė į ***Ekspertų*** tarybą turėtų paskirti po vieną nepriklausomą ekspertą. Tarybos sudėtis, ***atvira buvusiems valstybių narių Konstitucinių teismų ir Europos teismų nariams,*** turėtų užtikrinti Agentūros nepriklausomybę tiek nuo Bendrijos institucijų, tiek nuo valstybių narių vyriausybių, ***sutelkdama*** kaip galima platesnę kompetenciją pagrindinių teisių srityje.

Pakeitimas 13
18 konstatuojamoji dalis

(18) Europos Parlamentas ***vaidina svarbų vaidmenį pagrindinių teisių srityje. Jis turėtų paskirti vieną nepriklausomą asmenį Agentūros Valdančiosios tarybos nariu;***	(18) Europos Parlamentas ***kaip tiesiogiai Europos piliečių renkama institucija skiria Ekspertų tarybos pirmininką***.

Pakeitimas 14
23 konstatuojamoji dalis

(23) Kadangi šiam reglamentui įgyvendinti būtinos priemonės – tai bendro pobūdžio priemonės, kaip apibrėžta 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimo 1999/468/EEB, nustatančio Komisijos[1] naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką 2 straipsnyje, jos turėtų būti priimamos laikantis to sprendimo 5 straipsnyje numatytos reguliavimo tvarkos.	***išbraukta***

Pakeitimas 15
3 straipsnio 2 dalis

2. Vykdydama veiklą Agentūra remiasi pagrindinėmis teisėmis, kaip jos apibrėžtos Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnio 2 dalyje ir ypač kaip nustatyta 2000 m.	2. Vykdydama veiklą Agentūra remiasi pagrindinėmis teisėmis, kaip jos apibrėžtos Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnio 2 dalyje ir ypač kaip nustatyta 2000 m.

[1] OL L 184, 1999 7 17, p. 23.

gruodžio 7 d. Nicoje paskelbtoje Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje.	gruodžio 7 d. Nicoje paskelbtoje Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, ***ir tinkamai atsižvelgia į esamas tarptautines žmogaus teisių normas, tarp jų ir tas, kurias nustatė Europos Taryba, ypač į Europos žmogaus teisių konvenciją ir jos protokolus.***

Pakeitimas 16
3 straipsnio 4 dalis

4. ***Nepažeidžiant 27 straipsnio,*** Agentūra Komisijos prašymu teikia informaciją ir nagrinėja prašyme nurodytus su pagrindinėmis teisėmis susijusius klausimus apie trečiąsias šalis***, su kuriomis Bendrija yra sudariusi asociacijos susitarimus ar susitarimus, kuriuose yra nuostatų dėl pagarbos žmogaus teisėms, arba jau pradėjo ar ketina pradėti derybas dėl tokių susitarimų, ypač su šalimis, kurios dalyvauja Europos kaimynystės politikoje.***	4. Agentūra Komisijos***, Tarybos ir Europos Parlamento*** prašymu teikia informaciją ir nagrinėja prašyme nurodytus su pagrindinėmis teisėmis susijusius klausimus apie trečiąsias šalis, ***kadangi reikia kreipti dėmesį tiek į Bendrijos teisės poveikį užsienio, tiek ir vidaus politikai. Ši veikla neturėtų sumažinti pagrindinio Agentūros dėmesio Sąjungos valstybėms narėms. Turi būti atsižvelgiama į bet kokią susijusią Europos Tarybos veiklą, kad būtų išvengta veiklos dubliavimosi, kaip numatyta 9 straipsnyje.***

Pakeitimas 17
4 straipsnio 1 dalies a punktas

a) renka, įrašo, nagrinėja ir skleidžia atitinkamą objektyvią, patikimą ir palyginamą informaciją bei duomenis, įskaitant valstybių narių, Sąjungos institucijų, Bendrijos agentūrų, mokslinių tyrimų centrų, nacionalinių įstaigų, nevyriausybinių organizacijų, atitinkamų trečiųjų šalių ir tarptautinių organizacijų jai perduotų tyrimų ir kontrolės rezultatus;	a) renka, įrašo, nagrinėja ir skleidžia atitinkamą objektyvią, patikimą ir palyginamą informaciją bei duomenis, įskaitant valstybių narių, Sąjungos institucijų, Bendrijos agentūrų, mokslinių tyrimų centrų, nacionalinių įstaigų, nevyriausybinių organizacijų, atitinkamų trečiųjų šalių ir tarptautinių organizacijų, ***ypač kompetentingų Europos Tarybos organų*** jai perduotų tyrimų ir kontrolės rezultatus;

Pakeitimas 18
4 straipsnio 1 dalies d punktas

d) formuluoja ***išvadas*** ir nuomones bendrais klausimais Sąjungos institucijoms ir valstybėms narėms, joms ***įgyvendinant*** Bendrijos teisę, tiek savo iniciatyva, tiek Europos Parlamento, Tarybos arba Komisijos prašymu;	d) formuluoja ***rekomendacijas*** ir nuomones bendrais klausimais, ***taip pat teisės aktų ir specialių tarptautinių susitarimų, susijusių su Bendrijos teise, projektus***. ***Ji pateikia*** Sąjungos institucijoms ir valstybėms narėms ***savo rekomendacijas ir nuomones, jei jos susijusios su*** Bendrijos teisės ***įgyvendinimu***, tiek savo iniciatyva, tiek Europos Parlamento, Tarybos arba Komisijos prašymu;

Pakeitimas 19
4 straipsnio 1 dalies e punktas

e) suteikia Tarybai galimybę pasinaudoti savo technine kompetencija, kai Taryba, taikant Europos Sąjungos sutarties 7 straipsnio 1 dalį, prašo nepriklausomų asmenų pateikti ataskaitą apie situaciją tam tikroje valstybėje narėje arba kai ji gauna pasiūlymą pagal 7 straipsnio 2 dalį, ir kai Taryba, laikydamasi šiose Europos Sąjungos sutarties 7 straipsnio atitinkamose dalyse nustatytos tvarkos, paprašo Agentūros tokios techninės kompetencijos;	e) suteikia ***Europos Parlamentui ir*** Tarybai galimybę pasinaudoti savo technine kompetencija, kai Taryba, taikant Europos Sąjungos sutarties 7 straipsnio 1 dalį, prašo nepriklausomų asmenų pateikti ataskaitą apie situaciją tam tikroje valstybėje narėje arba kai ji gauna pasiūlymą pagal 7 straipsnio 2 dalį, ir kai Taryba, laikydamasi šiose Europos Sąjungos sutarties 7 straipsnio atitinkamose dalyse nustatytos tvarkos, paprašo Agentūros tokios techninės kompetencijos;

Pakeitimas 20
4 staipsnio 1 dalies e a punktas (naujas)

	ea) suteikia nacionaliniams parlamentams, nacionalinėms institucijoms arba jų Europos tinklams galimybę pasinaudoti savo technine kompetencija, tokiu būdu palengvindama lyginamosios teisės iniciatyvų kūrimą;

Pakeitimas 21
4 straipsnio 1 dalies f punktas

f) ***skelbia*** metinę ataskaitą apie pagrindinių teisių situaciją, taip pat akcentuojant geros	f) ***pateikia Parlamentui, Tarybai ir Komisijai*** metinę ataskaitą apie pagrindinių

praktikos pavyzdžius;	teisių situaciją, taip pat akcentuojant geros praktikos pavyzdžius, ***kad ji būtų prieinama visuomenei;***

Pakeitimas 22
5 straipsnio 1 dalis

1. Komisija priima daugiametę programą Agentūrai ***laikantis 29 straipsnio 2 dalyje nustatytos reguliavimo tvarkos.*** Programa:	1. ***Po konsultacijos su Agentūra,*** Komisija ***pasiūlo ir Europos Parlamentas*** priima daugiametę programą Agentūrai. Programa:

Pakeitimas 23
5 straipsnio 1 dalies b punktas

b) nustato Agentūros veiklos temines sritis, kurios visuomet turi apimti kovą su rasizmu ir ksenofobija;	b) nustato Agentūros veiklos temines sritis, kurios visuomet turi apimti kovą su ***diskriminacija,*** rasizmu ir ksenofobija, ***apimti tradicinių nacionalinių mažumų apsaugą, taip pat žmogaus orumo gynimą ir integracijos skatinimą. Taip pat Agentūra tinkamai atsižvelgia į gaires, apibrėžtas Europos Parlamento metinėse rezoliucijose ir Tarybos išvadose pagrindinių teisių srityje;***

Pakeitimas 24
5 straipsnio 1 dalies d punktas

d) deramai atsižvelgia į Agentūros finansinius ir žmogiškuosius išteklius; ir	***išbraukta***

Pakeitimas 25
5 straipsnio 1 dalies e punktas

e) pateikia nuostatas siekiant ***išvengti teminių sričių dubliavimosi su*** kitų Bendrijos įstaigų, biurų ir agentūrų kompetencija.	e) pateikia nuostatas siekiant ***užtikrinti sąveiką su*** kitomis Bendrijos įstaigomis, biurais ir agentūromis***, taip pat kompetentingais Europos Tarybos organais, JT Žmogaus teisių specialiuoju įgaliotiniu ir OSCE.***

Pakeitimas 26
5 straipsnio 2 dalis

2. Agentūra savo veiklą vykdo neperžengdama daugiametėje programoje nustatytų teminių sričių ribų. Tai nepažeidžia galimybės Agentūrai atsakyti į Europos Parlamento, Tarybos ar Komisijos prašymus pagal 3 straipsnio 4 dalį, 4 straipsnio 1 dalies d ir e punktus, peržengiant šių teminių sričių ribas***, jei tai leidžia jos finansiniai ir žmogiškieji ištekliai***.	2. Agentūra savo veiklą vykdo neperžengdama daugiametėje programoje nustatytų teminių sričių ribų. Tai nepažeidžia galimybės Agentūrai atsakyti į Europos Parlamento, Tarybos ar Komisijos prašymus pagal 3 straipsnio 4 dalį, 4 straipsnio 1 dalies d ir e punktus, peržengiant šių teminių sričių ribas.

Pakeitimas 27
6 straipsnio 3 dalis

3. Siekdama įgyvendinti Agentūrai pavedamas užduotis, Agentūra gali su kitomis organizacijomis užmegzti sutartinius santykius, ypač pagal subrangos susitarimus. ***Agentūra taip pat gali teikti dotacijas atitinkamo bendradarbiavimo bei bendrų veiksmų skatinimui, ypač su 8 ir 9 straipsniuose nurodytomis nacionalinėmis, Europos ir tarptautinėmis organizacijomis.***	3. Siekdama įgyvendinti Agentūrai pavedamas užduotis, Agentūra gali su kitomis organizacijomis užmegzti sutartinius santykius, ypač pagal subrangos susitarimus.

Pakeitimas 28
7 straipsnis

Agentūra užtikrina tinkamą veiklos koordinavimą su atitinkamomis Bendrijos įstaigomis, biurais ir agentūromis. Bendradarbiavimo sąlygos, prireikus, išdėstomos susitarimo memorandumuose.	***Taryba ir Komisija nustato pagrindus, kuriais remiantis Agentūra keičiasi informacija*** su atitinkamomis Bendrijos įstaigomis, biurais ir agentūromis. Bendradarbiavimo sąlygos, prireikus, išdėstomos susitarimo memorandumuose.

Pakeitimas 29
8 straipsnio 1 dalis

1. Vykdydama veiklą Agentūra bendradarbiauja su vyriausybinėmis ir nevyriausybinėmis organizacijomis bei	1. Vykdydama veiklą Agentūra bendradarbiauja su vyriausybinėmis ir nevyriausybinėmis organizacijomis bei

įstaigomis, veikiančiomis pagrindinių teisių srityje valstybių narių ar Europos lygiu.	įstaigomis, ***nepriklausomais ekspertais, egzistuojančiais tinklais,***veikiančiais pagrindinių teisių srityje valstybių narių ar Europos lygiu.

Pakeitimas 30
8 straipsnio 2 dalis

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta administracinė bendradarbiavimo tvarka atitinka Bendrijos teisę; ją nustato ***Valdančioji*** taryba projekto, kurį pateikia direktorius, atsižvelgęs į Komisijos nuomonę, pagrindu. Tuo atveju, kai Komisija išreiškia nepritarimą tokiai tvarkai, ***Valdančioji*** taryba ją peržiūri ir priima su galimais pakeitimais dviejų trečdalių visų narių daugumos balsavimu.	2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta administracinė bendradarbiavimo tvarka atitinka Bendrijos teisę; ją nustato ***Ekspertų*** taryba projekto, kurį pateikia direktorius, atsižvelgęs į Komisijos nuomonę, pagrindu. Tuo atveju, kai Komisija išreiškia nepritarimą tokiai tvarkai, ***Ekspertų*** taryba ją peržiūri ir priima su galimais pakeitimais dviejų trečdalių visų narių daugumos balsavimu. *(Priėmus šį pakeitimą, bus reikalingi atitinkami pakeitimai visame tekste.)*

Pakeitimas 31
9 straipsnis

Agentūra derina savo veiklą su Europos Tarybos veikla, ypač atsižvelgiant į jos metinę darbo programą pagal 5 straipsnį. Todėl laikydamasi Sutarties 300 straipsnyje nustatytos tvarkos, Bendrija sudaro susitarimą su Europos Taryba siekiant įtvirtinti glaudų pastarosios ir Agentūros bendradarbiavimą. Šiame susitarime nustatomas Europos Tarybos ***įsipareigojimas*** paskirti ***nepriklausomą asmenį*** Agentūros ***Valdančiosios*** tarybos nariu pagal 11 straipsnį.	Agentūra derina savo veiklą su Europos Tarybos veikla, ypač atsižvelgiant į jos metinę darbo programą pagal 5 straipsnį. Todėl laikydamasi Sutarties 300 straipsnyje nustatytos tvarkos, Bendrija sudaro ***dvišalį*** susitarimą su Europos Taryba siekiant įtvirtinti glaudų pastarosios ir Agentūros bendradarbiavimą. Šiame susitarime, ***be kita,*** nustatoma: ***a) galimybė*** Europos Tarybai paskirti ***savo žmogaus teisių komisarą*** Agentūros ***Ekspertų*** tarybos nariu pagal 11 straipsnį; ***b) sustiprinti bendradarbiavimą tarp Agentūros ir atitinkamų Europos Tarybos organų, susijusių su – Europos Tarybos narėmis.***

Pakeitimas 32
10 straipsnis

Agentūrą sudaro: a) ***Valdančioji*** taryba, b) Vykdomoji valdyba; c) direktorius; d) forumas.	Agentūrą sudaro: a) ***Pirmininko vadovaujama Ekspertų*** taryba, b) Vykdomoji valdyba; c) direktorius; d) forumas.

Pakeitimas 33
11 straipsnio 1 punktas

1. ***Valdančiąją*** tarybą sudaro atitinkamą patirtį pagrindinių teisių ir valstybinio sektoriaus organizacijų valdymo srityje turintys asmenys:	1. ***Ekspertų*** tarybą sudaro atitinkamą patirtį pagrindinių teisių ir valstybinio sektoriaus organizacijų valdymo srityje turintys asmenys:
a) vienas nepriklausomas asmuo, kurį paskiria kiekviena valstybė narė;	a) vienas nepriklausomas asmuo, kurį paskiria kiekviena valstybė narė; ***jis parenkamas iš buvusių konstitucinių teismų teisėjų arba aukščiausių nacionalinių teisingumo darbuotojų, arba iš Paryžiaus principą atitinkančios nacionalinės pagrindinių žmogaus teisių reikalų institucijos darbuotojų, arba iš darbuotojų, dirbusių kitose nepriklausomose institucijose arba organuose ir sukaupusių visapusišką patirtį pagrindinių žmogaus teisių srityje;***
b) vienas nepriklausomas asmuo, kurį paskiria Europos Parlamentas;	***išbraukta***
c) ***vienas nepriklausomas asmuo, kurį paskiria*** Europos Taryba; ***ir***	***b) atstovas, skiriamas Europos Tarybos, kaip numatyta 9 straipsnyje;***
d) du Komisijos ***atstovai***. ***a punkte nurodyti asmenys:*** ***- turi užimti aukšto lygio pareigas nepriklausomos nacionalinės žmogaus teisių institucijos valdymo organuose; arba,*** ***- turi turėti daug patirties pagrindinių teisių srityje, kurią įgijo dirbant kitose nepriklausomose institucijose ar įstaigose.***	***c***) du ***asmenys, kuriuos paskiria*** Komisija: ***- vienas nepriklausomas asmuo, kurį Komisija paskiria iš asmenų, turinčių visuotinai pripažintą kvalifikaciją pagrindinių teisių srityje, tarpo;*** ***- vienas Komisijos atstovas.***
Kiekvieną ***Valdančiosios*** tarybos narį gali atstovauti pirmiau nurodytus reikalavimus	Kiekvieną ***Ekspertų*** tarybos narį gali atstovauti pirmiau nurodytus reikalavimus atitinkantis pakaitinis narys. Agentūra

atitinkantis pakaitinis narys. Agentūra skelbia ir nuolat atnaujina Tarybos narių sąrašą savo tinklavietėje.	skelbia ir nuolat atnaujina Tarybos narių sąrašą savo tinklavietėje.

Pakeitimas 34
11 straipsnio 3 punktas

3. ***Valdančioji*** taryba ***pirmininką ir pirmininko*** pavaduotoją renka dviejų su puse metų laikotarpiui, kuris gali būti pratęstas vieną kartą.	3. ***Ekspertų*** taryba, ***vadovaujama pirmininko pagal 11 straipsnį, renka pirmininko*** pavaduotoją dviejų su puse metų laikotarpiui, kuris gali būti pratęstas vieną kartą.
Kiekvienas ***Valdančiosios*** tarybos narys arba, kai jo nėra, jo pakaitinis narys turi vieną balsą.	Kiekvienas ***Ekspertų*** tarybos narys arba, kai jo nėra, jo pakaitinis narys turi vieną balsą.

Pakeitimas 35
11 straipsnio 7 punktas

7. ***Pirmininkas kartą per metus*** sušaukia ***tarybos posėdį***, nepažeidžiant galimybės sušaukti ***neeilinius*** papildomus posėdžius. ***Pirmininkas neeilinius posėdžius*** sušaukia savo iniciatyva arba ne mažiau kaip trečdalio ***Valdančiosios*** tarybos narių prašymu.	7. ***Pirmininkas bent 2 kartus per metus*** sušaukia ***Ekspertų tarybos posėdį***, nepažeidžiant galimybės sušaukti papildomus posėdžius. ***Pirmininkas*** posėdžius sušaukia savo iniciatyva arba ***direktoriaus, arba*** ne mažiau kaip trečdalio ***Ekspertų*** tarybos narių prašymu.

Pakeitimas 36
11 straipsnio 8 punktas

8. Europos lyčių lygybės instituto direktorius gali dalyvauti ***Valdančiosios*** tarybos posėdžiuose stebėtojo teisėmis. Kitų atitinkamų Bendrijos agentūrų ir Sąjungos įstaigų direktoriai taip pat gali dalyvauti stebėtojo teisėmis, kai yra kviečiami ***Vykdomosios*** valdybos.	8. Europos lyčių lygybės instituto direktorius gali dalyvauti ***Ekspertų*** tarybos posėdžiuose stebėtojo teisėmis. Kitų atitinkamų Bendrijos agentūrų ir Sąjungos įstaigų direktoriai, ***tarptautinių organizacijų atstovai (pavyzdžiui, JT Žmogaus teisių specialusis įgaliotinis ir OSCE)***taip pat gali dalyvauti stebėtojo teisėmis, kai yra kviečiami ***Ekspertų*** tarybos ***pirmininko***.

Pakeitimas 37
11 straipsnio 9, 10, 11 punktai (nauji)

9. Parlamentas skiria pirmininką iš Komisijos pasiūlytų ir Tarybos patvirtintų kandidatų sąrašo. Kandidatai dalyvauja Parlamento atitinkamo komiteto klausymuose.
Pirmininkas skiriamas atsižvelgiant į jo arba jos asmeninius nuopelnus, patirtį pagrindinių teisių srityje ir administracinius ir vadovavimo įgūdžius.

10. Pirmininkas renkamas penkerių metų laikotarpiui, kurį vieną kartą galima pratęsti ne daugiau kaip penkeriems metams.

11. Pirmininkas privalo:

(a) vykdyti pareigas, išvardytas 4 straipsnyje;

(b) parengti ir įgyvendinti metinę Agentūros darbo programą;

(c) atstovauti Agentūrai;

(d) supažindinti su Agentūros darbo programa ir, jei reikia, su metine darbo atskaita kompetentingą Parlamento komitetą ir atsakyti į komiteto narių pateiktus klausimus.

Pakeitimas 38
12 straipsnio 1 ir 2 punktai

1. ***Valdančiajai*** tarybai padeda Vykdomoji valdyba. Vykdomąją valdybą sudaro ***Valdančiosios*** tarybos ***pirmininkas*** ir pirmininko ***pavaduotojas bei du Komisijos atstovai***.	1. ***Mokslo*** tarybai padeda Vykdomoji valdyba. Vykdomąją valdybą sudaro ***Mokslo*** tarybos ***pirmininkas*** ir pirmininko ***pavaduotojas bei du Komisijos į Mokslo tarybą paskirti atstovai, taip pat Europos Tarybos žmogaus teisių komisaras, kuris turi teisę balsuoti tik klausimais, nurodytais 11 straipsnio 4 dalies a ir b punktuose.***

2. Vykdomosios valdybos posėdžius šaukia ***pirmininkas***, kai būtina parengti ***Valdančiosios*** tarybos sprendimus ir padėti bei patarti direktoriui. Valdyba sprendimus priima paprasta balsų dauguma.	2. Vykdomosios valdybos posėdžius šaukia ***pirmininkas***, kai būtina parengti ***Mokslo*** tarybos sprendimus ir padėti bei patarti direktoriui. Valdyba sprendimus priima paprasta balsų dauguma, ***pirmininko balsas yra sprendžiamasis.***

Pakeitimas 39
13 straipsnio 1 punktas

1. Agentūrai ***vadovauja*** direktorius, kurį skiria ***Valdančioji*** taryba pagal Komisijos pateiktą kandidatų sąrašą. Direktorius skiriamas remiantis jo nuopelnais, administraciniais ir valdymo įgūdžiais, taip pat patirtimi pagrindinių teisių srityje. ***Prieš paskiriant, Valdančiosios tarybos parinktas kandidatas gali būti paprašytas pateikti pareiškimą Europos Parlamento kompetentingam komitetui ir atsakyti į šio komiteto narių klausimus.***	1. Agentūrai ***valdo*** direktorius, kurį skiria ***Ekspertų*** taryba pagal Komisijos pateiktą kandidatų sąrašą. Direktorius skiriamas remiantis jo nuopelnais, administraciniais ir valdymo įgūdžiais, taip pat patirtimi pagrindinių teisių srityje.

Pakeitimas 40
14 straipsnio 1 punktas

1. Forumą sudaro ***nevyriausybinių organizacijų, veikiančių pagrindinių teisių ir kovos su rasizmu bei ksenofobija srityse, profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų, atitinkamų socialinių ir profesinių organizacijų, bažnyčių, religinių, filosofinių ir nereliginių organizacijų, universitetų ir kvalifikuotų ekspertų bei Europos ir tarptautinių įstaigų bei organizacijų*** atstovai.	1. Forumą sudaro ***įvairių su Agentūra bendradarbiaujančių ir pilietinę visuomenę atstovaujančių tinklų*** atstovai.

Pakeitimas 41
14 straipsnio 2 punktas

2. Forumo nariai renkami atviros atrankos procedūros, kurią nustato ***Valdančioji*** taryba, būdu. Didžiausias forumo narių	2. Forumo nariai renkami atviros atrankos procedūros, kurią nustato ***Ekspertų*** taryba, būdu. Didžiausias forumo narių skaičius –

skaičius – ***100***. Jų kadencija yra penkeri metai ir gali būti atnaujinta vieną kartą.	***50***. Jų kadencija yra penkeri metai ir gali būti atnaujinta vieną kartą.

Pakeitimas 42
22 straipsnio 4 punktas

4. Agentūra perima Europos rasizmo ir ksenofobijos kontrolės centro teises ir pareigas. Ji prisiima visas Centro teises ir pareigas, finansinius įsipareigojimus. ***Laikomasi visų darbo sutarčių, kurias Centras sudarė iki šio reglamento priėmimo.***	4. Agentūra perima Europos rasizmo ir ksenofobijos kontrolės centro teises ir pareigas. Ji prisiima visas Centro teises ir pareigas, finansinius įsipareigojimus.

Pakeitimas 43
27 straipsnio antraštė

Šalių kandidačių ***arba potencialių šalių kandidačių*** dalyvavimas	Šalių kandidačių dalyvavimas

Pakeitimas 44
27 straipsnio 1 punktas

1. Agentūros veikloje gali dalyvauti tos šalys, kurios su Bendrija ***sudarė asociacijos susitarimus ir kurias Europos Vadovų Taryba pripažino šalimis kandidatėmis arba potencialiomis šalimis kandidatėmis stojimui į Sąjungą, kai dėl tokio dalyvavimo sprendimą priima atitinkama Asociacijos Taryba.***	1. Agentūros veikloje gali dalyvauti tos šalys, kurios su Bendrija ***pasirašė stojimo sutartį.***

Pakeitimas 45
27 straipsnio 2 punktas

2. Tokiu atveju jų dalyvavimo sąlygas savo sprendimu nustato ***atitinkama Asociacijos Taryba***. ***Sprendime nurodoma*** atitinkamai šaliai teiktina kompetencija bei pagalba ir	2. Tokiu atveju jų dalyvavimo sąlyg***o***s nustatom***os*** sprendimu, ***kuriame apibrėžiama*** atitinkamai šaliai teiktina kompetencija bei pagalba ir ypač tiksliai

ypač tiksliai apibrėžiama kokiais atvejais, kokiu mastu ir kokiu būdu šios šalys dalyvaus Agentūros darbe, įskaitant nuostatas dėl dalyvavimo Agentūros iniciatyvose, finansinių įmokų ir darbuotojų. Sprendimas atitinka šį reglamentą ir Europos Bendrijų pareigūnų personalo nuostatus ir kitų Europos Bendrijų tarnautojų įdarbinimo sąlygas. Sprendimas numato, kad dalyvaujanti šalis gali paskirti nepriklausomą asmenį, kuris atitinka 11 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytus kvalifikacinius reikalavimus, stebėtoju į ***Valdančiąją*** tarybą be teisės balsuoti.	apibrėžiama kokiais atvejais, kokiu mastu ir kokiu būdu šios šalys dalyvaus Agentūros darbe, įskaitant nuostatas dėl dalyvavimo Agentūros iniciatyvose, finansinių įmokų ir darbuotojų. Sprendimas atitinka šį reglamentą ir Europos Bendrijų pareigūnų personalo nuostatus ir kitų Europos Bendrijų tarnautojų įdarbinimo sąlygas. Sprendimas numato, kad dalyvaujanti šalis gali paskirti nepriklausomą asmenį, kuris atitinka 11 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytus kvalifikacinius reikalavimus, stebėtoju į ***Ekspertų*** tarybą be teisės balsuoti.

Pakeitimas 46
27 straipsnio 3 punktas

3. Agentūra atidžiai stebi pagrindinių teisių situaciją pagal šį straipsnį dalyvaujančiose šalyse, ***kiek tai yra susiję su atitinkamu asociacijos susitarimu***.	3. Agentūra atidžiai stebi pagrindinių teisių situaciją pagal šį straipsnį dalyvaujančiose šalyse. Todėl pagal analogiją taikomi 4 ir 5 straipsniai.

Pakeitimas 47
30 straipsnio antraštė

Pereinamojo laikotarpio priemonės	***Pereinamosios*** priemonės

Pakeitimas 48
30 straipsnio 3 punktas

3. Valdančioji taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali pratęsti dabartinę Europos rasizmo ir ksenofobijos kontrolės centro direktoriaus kadenciją ne ilgesniam kaip 18 mėnesių laikotarpiui, kol bus baigta antroje straipsnio dalyje minima paskyrimo procedūra.	***išbraukta***

AIŠKINAMOJI DALIS

Atsižvelgdamas į Europos Sąjungoje (ES) faktiškai nutrauktą Konstitucijos kūrimo procesą, pranešėjas mano, kad dabar pats laikas stiprinti ir skatinti pagrindinių žmogaus teisių apsaugą Europoje.

Kalbant apie Europos Parlamento (EP) vaidmenį kuriant Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūrą, labai svarbu, kad būtų išlaikyti aukšti jo pirmojo pasiūlymo šiuo klausimu siekiai. Dė to išsamios taprinstitucinės diskusijos dėl Agentūros mandato ir struktūros turi remtis principais, suformuluotais 2005 m. gegužės 26 d. EP rezoliucijoje dėl pagrindinių teisių apsaugos ir skatinimo: nacionalinių ir Europos institucijų vaidmuo, įskaitant Pagrindinių teisių agentūrą.

Remiantis šia rezoliucija ir dabartiniu pranešėjo požiūriu, svarbiausia sukurti Agentūrą, kuri tuo pat metu būtų *nepriklausoma ir atsakinga*. Taigi turi būti nustatyta tinkama šių dviejų reikalavimų pusiausvyra, visuomet turint omenyje, kad svarbiausia yra įsteigti naudingą ir efektyvų organą. Siekiant šio tikslo, reikalingas aktyvus ir glaudus trijų Europos institucijų bendradarbiavimas. Visų pirma reikia, kad būtų pasiekta bendras politinis sutarimas.

Tokia Agentūra bus reikalinga tik tuomet, jei sugebės vykdyti veiklą remdamasi *teisėtumo, efektyvumo ir patikimumo* principais. Be to, turi būti nustatyta tinkama dviejų skirtingų iššūkių - sustiprinti jos nepriklausomumą ir užtikrinti jos atskaitingumą *vis-à-vis* Europos institucijas – pusiausvyra. Teisiškai įteisinta ir atskaitinga Agentūra pagrindinį dėmesį turi skirti Sąjungos valstybėms narėms, neatmetant galimybės nagrinėti su trečiosiomis šalimis susijusius klausimus, kai tai liečia Bendrijos įstatymų ir vidaus politikos įgyvendinimą.

Pranešėjas iš dalies papildė pirminį Komisijos pasiūlymą, kad būtų užtikrinta, jog šie aspektai iš tikrųjų taps naujai kuriamo organo bruožais. Šie pakeitimai sugrupuoti pagal *tris pagrindines argumentų rūšis*:

Pirma, siekiant sustiprinti Agentūros teisėtumą apibrėžiant jos įgaliojimus ir struktūrą, turi būti labiau, nei tai padaryta Komisijos pasiūlyme, pabrėžtas *Europos Parlamento vaidmuo* (tam skirti pakeitimas nr. 8, pakeitimas nr. 9, pakeitimas nr. 13, pakeitimas nr. 19, pakeitimas nr. 21 ir pakeitimas nr. 39).

Antra, apibrėžiant Agentūros vaidmenį, geografinę veiklos sritį ir užduotis, reikia atkreipti dėmesį į *Europos Tarybos darbą*, kad būtų išvengta veiklos dubliavimosi ir užtikrinti tarpusavio ryšiai (tai užtikrina pakeitimas nr. 11, pakeitimas nr. 17, pakeitimas nr. 25, pakeitimas nr. 31, pakeitimas nr. 33 ir pakeitimas nr. 40).

Trečia, kalbant apie jos struktūrą, *Agentūros nepriklausomumas* gali būti užtikrintas tik tuo atveju, jei jos nariai ir sprendimus priimantys organai patys yra nepriklausomi ir paskirti laikantis skaidrumo principo. Ne tik Komisija, bet ir Parlamentas turi būti įtrauktas į jos Daugiametės pagrindų programos kūrimą (pakeitimas nr. 22.). Agentūrai turėtų būti sudaryta galimybė nagrinėti klausimus savo iniciatyva (šiam daugialypiam tikslui skirti pakeitimas nr. 32, pakeitimas nr. 33, pakeitimas nr. 38, pakeitimas nr. 39 ir pakeitimas nr. 40 skirti

įgyvendinti).

Kalbant apie *Agentūros geografinę veiklos sritį*, pranešėjas laikosi nuomonės, kad pagrindinis agentūros uždavinys – pagalba ES institucijoms ir valstybėms narėms laikantis bendrijos teisės vykdyti savo pareigą gerbti pagrindines teises savo politikos kryptyse. Vis dėlto trečiosios šalys negali būti išskirtos iš šios veiklos, kadangi reikia kreipti dėmesį tiek į Bendrijos teisės poveikį užsienio, tiek ir vidaus politikai. Siekiant kompromiso šiuo klausimu buvo sutiprintas bendradarbiavimas su AFET komitetu (pakeitimas nr. 16, susijęs su šiuo susitarimu).

Šiais pakeitimais siekiama, kad Agentūra vaidintų pagrindinį vaidmenį siekiant Europoje geresnės pagrindinių teisių apsaugos. Šiam procesui turi būti panaudota bet kokia turima patirtis. Pagrindinės teisės turėtų sudaryti ES politikos krypčių ir priemonių pagrindą, kad Europa taptų tikru pagrindinių teisių gynimo simboliu.